

τίου από κοντά και ριζώθηκε μέσα μας ή πεποίθηση πως όλα παινέματα κι αν του γράψεις δε θάν το πάρει πάνου του και δε θα τον πάρεις και σύ στο λαιμό σου.

*

Η «ΑΚΡΟΠΟΛΗ» του περασμένου Σαβάτου μ' ένα δυνατό της άρθρο, με τον τίτλο «Φτειάζετε τώρα επανάσταση» έδωσε την αληθινή εικόνα της σημερινής μας χαώδικης πνευματικής κατάστασης.

Νά, το περίφημο άρθρο :

«Κατηνάλωσε δυστυχώς ο «Χρόνος» και χθές δύο εγγλωτιστάς και δυνατογραμμένος στήλας έμμένον εις την πλάνην του ότι ήτο δυνατόν μία σ τ ρ α τ ι ω τ ι κ ή επανάσταση να αναγεννήση τον τόπον. Στρατιωτική επανάσταση κατά κανονα είνε εθνική τραγωδία. Τό ότι ή ιδική μας μάλλον ωφέλησαν ή έβλαψαν, τούτο είνε εξαίρεσις. Και ή εξαίρεσις αυτή είνε πρὸς τιμήν της.

«Διά τούτο οι ύπερ αυτής έπαινοί μας και τὰ πρὸς αὐτήν συγχαρητήριά μας.

«Στρατός έκαμε την γαλλικὴν επανάστασιν του 1739 ; Στρατός την του 1830, την του 1848, την του 1870 ; Οχι. Στρατός την αγγλικήν ; Οχι.

«Αί επαναστάσεις διά να επιτυχάνουν πρέπει να είνε λαϊκαί. Άλλά και αυτές όχι αλά γαλλικά, βίαιαι και αιμοχαρείς και έρειπιώδεις και καταστρεπτικά, αλλά κατά τὰ αγγλοσαξωνικά ιδεώδη.

«Ηξεύρει ο «Χρόνος» πως παρασκευάσθη ή πολιτικήρ επανάστασις των Γερμανών τοι 1848 ; Δι' άρτίουαν ύπερ θρησκευτικής ελευθερίας.

«Άλλ' ήμεις τοιούτου είδους παρασκευήν την είχαμε από την άνάποδη, κατά τὰ Εὐαγγελικά. Τότε πήγαμε 1900 χρόνια πίσω, ζητήσαντες να είμεθα τυφλοί θρησκευτικώς, να μην έννοούμεν δευτερόν το Εὐαγγέλιον. Τό μέγα βιβλίον, τό μαγικόν βιβλίον ποῦ είνε δε' ήμᾶς κλειστόν βιβλίον, σφραγισμένον βιβλίον.

«Λόγιοι και άμαθείς, λαός και έπιλεκτοί, πολιτευόμενοι και κοινωνία, άπεπατοκαταριστάι και καθηγγηταί τοῦ Πανεπιστημίου είχαν τότε μιάν και μόνην γνώμην. Γνώμην κατά της ελευθερίας, γνώμην κατά του Χριστού.

«Μόνον ο μεγαλοφυής Άρχιεπίσκοπος Κεφαλληνίης Δωριζάς, μόνον ο βαρβαλός Χριστιανός και Έλληγν, ο Καθηγγητής της Θεολογίας Διομήδης Κυριακός και κατά τρίτον λόγον ή «Άκρατοίς» άνεδείχθησαν μαχηταί της θρησκευτικής ελευθερίας, μαχηταί της εκκλησιαστικῶς του Εὐαγγελίου, μαχηταί αληθινῆς πνευματικῆς επαναστάσεως.

«Όλοι οι άλλοι, οι κουστουμάτοι, τα βατράχια, οι κόρακες, οι χήνες, τα κύματα, οι ζευριάδες ήσαν κατά.

«Φτειάζετε τώρα επανάστασιν με τοιαύτην λαϊκήν και έπιλεκτικήν διανοητικότητα !»

οική του Άττίγγανου, εικόνα της ψυχῆς του, έχει γνώριμα τό αυτόσχέδιο και τό αυτόμάτο και τό ακράταγο και τό ακανόνιστο και τό άνυπόταχτο φυσικότερα τέτοια εμπνευστή έπρεπε να πάρει τέτοιο δρόμο». Δέν την ξέρω την τσιγγάνικη μουσική, δέν ξέρω άκόμα ποιό νόημα δίνει ο ποιητής στα παραπάνω χαρακτηριστικά που της αναφέρειν. "Αν τους δίνει τό καλλιτεχνικό, τότε δέν μπόρεσε να ταιριάσει τό τραγούδι του παρα μόνον με τό ακανόνιστο και τό άνυπόταχτο στο άντικαλλιτεχνικό νόημα. "Αν τους δίνει τό άντικαλλιτεχνικό, δηλαδή της άκαταστασίας, και τότε άκόμα, αν ήθελε να εκφράσει αυτό τό χαρακτηριστικό με τό τραγούδι του, έπρεπε ναβρει την τεχνική έκφραση του συνταγματικού σε τρόπο που να δίνει την παρόμοια έντύπωση, ωστόσο τό δικό του τό τραγούδι να ναι πάντα ποιόν, να χει πάντα μιá πλαστική μορφή, που δίχω της δέν είναι δυνατό να είπωθει καλλιτεχνικό ένα έργο. Για να μη νιώσει κανείς τί θέλω να πώ, άς φανταστεί ένα ζωγάφο που θέλοντας να παραστήσει την άκαταστασία ενός γύφτου τσαντηριού, αντί να μας την παραστήσει καλλιτεχνικά, αρκούνταν να μας δώσει την έντύπωσή της με την ά

ΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Ξαπλώθηκαν ομίχλες σκοτεινές
στις άκροποταμές,
σάν μαυρός τεταωθήκανε κοπνός
και πνίξανε τό φῶς.

Ποιός να ναι τάχα μόνος ποῦ μιλεῖ,
και πικραντιλαλεῖ
δταν περνᾷ σάν ίσκιος άλαφρός
πνιγμένος στεναγμός ;

Τὰ μάτια μου κλεισμένα τὰ κροτῶ,
ποιός είναι δε ρωτῶ,
κι άχρη στήν ταρογμένη μου ψυχῆ
ή έλπίδα ξαναζει.

ΡΗΝΑ ΔΕΒΑΝΤΗ

ΤΑ ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ ΤΟΥ 'ΝΟΥΜΑ,

Ο κ. Κωστής Χαριτάκης μᾶς διάβασε τό περασμένο Σαβάτοβραδο μιá μελέτη του, ή μιá «Σπουδή» του (καθὼς λέει δλη την έμμετρη και την πεζογραφική εργασία του) με τον τίτλο «Η αισθητική στη γλώσσα». Τὸν κ. Χαριτάκη τὸν άκούσαμε με προσοχή, συζητήσαμε τις γνώμες του και στο τέλος τοῦ συστήσαμε να την καλοδουλέψει περισσότερο τη μελέτη του και κατόπι να την τυπώσει.

"Υστερ' από τὸν κ. Χαριτάκη ο ποιητής Σωτήρης Σκίπης μᾶς άπάγγειλε με τη γιομάτη γλύκα και νεύρα άπαγγελία του την έβδομη ραψωδία του «Απέθαντος». "Όλοι βρήκαμε σωστή τη γνώμη του Έβραλοῦτῆ πως ο «Απέθαντος» είναι γραμμένος «μ' έλληνική φαντασία» και γι' αυτό πρώτη φορά τό γραφείο τοῦ «Νουμά» βοῦϊζε από τὰ χεροκροτήματα.

Τώρα ταχτικά στα Σαβάτοβραδα έρχεται ή Δε Παπα, φοιτήτρα της Γραμματικής και συντρόφισσα της «Φοιτητικῆς Συντροφιάς» κ' ελπίζουμε πως κανένα Σαβάτοβραδο θα μᾶς διαβάσει και τίποτα δικό της.

ΕΝΑΣ ΠΑΛΙΟΣ

καταστασία της δικῆς του τεχνικῆς. Κάτι παρόμοιο μέσο διάλεξε ο ποιητής του «Δώδεκκαλογου» και κάπια δμια αισθητική διδάχνει με τὰ παραπάνω λόγια. Κ' έξοφλώντας έτσι με τη δικαιολογία αυτή την έλλειψη της πλαστικῆς μορφῆς του έργου του, μᾶς λέει πως «ποιεῖ μουσικήν». Μᾶς μου φαίνεται σὰ να παραξήγει κάπως και τό νόημα της μουσικῆς, γυριθοντας να τό σκοτίσει μεταφυσικά κατά ιδιόρρημο δικό του τρόπο (σελ. 22) και σὰ να συγχύζει λιγάκι και την έννοια του πλαστικού και μουσικού στην ποίηση. Με τό πρώτο φαίνεται να νιώθει μόνο εκείνο που έχει την ομορφιά και τη μορφή αγάλματος πιότερο, με τό δεύτερο εκείνο που δίνει την πιο κυματιστή και άόριστη έντύπωση του ήχου. Δέν είμαι ούτε άπράμακρα μουσικός, νομίζω όμως πως και σ' ένα μουσικό έργο είναι άπαραίτητη μιá πλαστικότητα, δηλ. μιá σταθερή μορφή, μιá οργανική ενότητα, μιá πλείρη έκφραση, μιá στοργυλάδα. Κ' ένα ποίημα, στο κι αν είναι ή έκφρασή του πιο τερο μουσική παρα πλαστική, ωστόσο πρέπει να χει μιá πλαστικότητα, μιá ενότητα και στοργυλάδα, που, στο κι αν δέν μπορώ να τη βρω κ' εγώ σε καμιά από τις κάθε λογῆς δοκιμές μου, φαίνεται όμως να ναι άπαραίτητη από κάθε σοβαρότερο έργο τέχνης. Και με τό νόημα αυτό έπιβάνονταν μιá πλαστικότερη μορφή στο «Δώδεκάλογο».

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

«ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΖΕΡΒΟΣ : ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ. Λονδίνο 1910». Από τὸ μορφο βιβλιογράκι του Γιάννη Ζερβού ξεσηκώνουμε μερικούς στίχους, τούτους εδώ :

ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ

Τί μ' οδηγᾶς τρανόφτερη στ' άπάτητό σου σπιτί!...
Λησμόνα με στὸν κάμπο αὐτό να περπατάω σκυμένα
και να με τρώη ή γύμνια μου, αἰοί!.. τ' άποσπερίτη
άσε με μόνο να θωροῶ τὰ κάλλη ξερατεμένα.

Κι ἄσ' με στήν ξερημη άμμουδιά με τις σκιές μου
άντάμα
στά γλαρονήσια να γρικῶ π' άφροκοπάει τό κύμα.
Να με χτυπᾷ σὰ χάδεμα τοῦ Θεοσιτῆ τό κάμμα
κι ανέλιπα να σε ποθῶ, ὥσπου να γίνω θυρίμμα.

Εἶναι μικρά μου τὰ φτερά και δε θὰ σ' άγκαλιάσω.
Μά έχω καρδιά ποῦ ή άγάπη σου με βιά τη σνεπαίρνει
κι αν ζήση αἰγλύκαντη από σε, στο τέλος θὰ σε φτάσω
με ταίρι μου ένα σύνεφο ποῦ μιá πνοή θὰ σέβρη...

Ο ίδιος ο ποιητής, βλέπετε, χαρακτηρίζει τούς στίχους του. Και τούς χαρακτηρίζει πολύ άμορφα και πολύ άληθινά. "Όποιος ζιτάει από την ποίηση κάτι παραπάνω από την καλοδουλεμένο στίχο και από τό έρήμερο τραγούδι, διαβάζοντας τὰ «Νησιώτικα τραγούδια» και σπάνοντας στο παραπάνου τραγούδι, δέν μπορεί, θα συλλογιστεί :

— Έχει δικίο ο ποιητής. Η λαχτάρα του είναι τρανή, με μικρά τὰ φτερά του και πάντα ανέλιπα θα την ποθεί την Ποίηση.

Κείνος όμως που δέν είναι και τόσο δύσκολος και δέν έχει και τόσο μεγάλες άπαιτήσεις κι από τον εαυτό του κι από τούς άλλους, θάν τό καταχαρεί τ' άμορφο βιβλιογράκι του φίλου μας Ζερβού, γιατί θα βρει γλυκά τραγούδια μέσα και στίχους κκλούς και που και που, στα «λίγα συντάμια» μάλιστα, κάπια ποιητική πνοή που ύπόσκειται καλύτερα τραγούδια από τὰ τωρινά του.

Τό «Θερινό γέφυμα», το «Νησιώτικο τραγούδι», οι αστίχοι (σελ. 14 και 15) και τὰ «Καβοκάραβα» είναι, κατά τη γνώμη μας, τὰ καλύτερα της συλλογῆς. Ο κ. Ζερβός έχει δημοσιέψει σε περασμένα χρόνια άρκετά τραγούδια του στο «Νουμά» ωστε δέν είναι άγνωστος στους άναγνώστες μας.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ 'Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ, ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑΟΝ

«Έμεις, που έχουμε υπογράψει, δίνουμε ιδῶ πέρα τον λόγο της τιμῆς μας και ηρκιζόμεθα εν όνόματι τοῦ Θεοῦ και της πατρίδος ότι ίδρύομεν Σύνδεσμον ριζοσπαστικόν «ή Ανάστασις», τοῦ όποίου μόνος σκοπός και προοπάζεια θα είναι :

1) Να χτυπηθῆ κατακέφαλα ή μικροσυνκαλαγή, που ένέκρωσε τον κόσμο εδῶ πέρα όπως και σ' δλη την Ελλάδα και μας έκαμε να φύγουμε σὸν γύφτοι από την πατρίδα μας, μας έκαμε να μην έχουμε ψωμί να φᾶμε και την περιουσία μας να μην την δρίζουμε.

2) Να φωτίσουμε και να ζυπήσουμε τον κόσμο, ωστε να ξέρη να σκέπτεται ποιό είναι το συμφέρον αὐτοῦ και της πατρίδος, όπως γίνεται σ'